

AURAJOKI-
SARJA

JUSSI
MARTTILA
LÄHDÖN
LÄHEISYYS

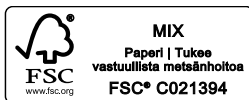
TAMMI

JUSSI
MARTTILA
LÄHDÖN
LÄHEISYYS

AURAJOKI-
SARJA

TAMMI
HELSINKI

© JUSSI MARTTILA JA TAMMI 2024
TAMMI ON OSA WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖTÄ
ISBN 978-952-04-6218-5
PAINETTU EU:SSA

*But where do you go to, my lovely
When you're alone in your bed?
Tell me the thoughts that surround you
I want to look inside your head, yes, I do*
PETER SARSTEDT (1969)

1

Takkatuli oli viimein ajanut kosteuden pois rantamökistä. Tuntui hyvältä päästä pois asunnostani. Olin tullut pitkästä aikaa taas Satavan saareen mökilleni. Merenrannalla oli maaliskuussa vielä viileää, mutta ainakin paikka oli siisti toisin kuin asuntoni, jota en saanut siivottua. Aallot olivat harmaita, kuten taivaskin.

Jälleen kerran mielessäni käväisi aikomus vain tarttua puhelimeen ja soittaa Helenalle, mutta aivoni kehittivät saman tien miljoona syytä, miksi en tekisi niin. Helena olisi varmasti kiireinen uudessa työssään, ja eihän minulla ollut muutenkaan mitään kerrottavaa. Etäisyys välillämme oli kasvanut hiljalleen kuukausien aikana, sen viime kesän fiaskon jälkeen.

Eihän siihen mitään oikeaa syytä ollut. Tällä kertaa Helena oli vetänyt minut mukaansa kyseenalaiseen tutkintaan, jonka päätteeksi hän oli irtisanoutunut poliisivoimista. Silti epä määräinen syyllisyys kaiversi minua jatkuvasti siitä, olisinko voinut toimia jotenkin toisin. Syyllinen oli saatu kiinni, mutta sillä ei ollut merkitystä. Syytön oli kuollut, uhrin pysyivät kuolleina ja Helena oli jäänyt tyhjän päälle. Siinä oli tavallaan koko urani mikrokosmoksessa. Mitään ei ollut saavutettu.

Halisten lastenmurhien tutkinnan päätyttyä olin yrittänyt palata vanhaan työhöni Väisäsen turvallisuuspäälliköksi, mutta edes helppo raha ei riittänyt motivoimaan minua.

Lopulta työyhteisössä kyllästyttiin katselemaan laiminlyöntejäni, ja muutaman varoituksen jälkeen menetin paikani. Jollain omituisella tavalla olin helpottunut. En olisi jaksanut enää esittää välittäväni Väisäsen konsernin asioista.

Nyt kotona lipaston laatikossa lojuivat Poliisihallituksen myöntämät lupapaperit. Olin jälleen yksityisetsivä, koska en osannut olla mitään muutakaan. Alkuvuoden aikana olin ottanut vastaan vain sen verran toimeksiantoja, että sain laskut maksettua. Kaikki oli jotenkin merkityksetöntä.

Ajattelin juoda kohtuudella tänään. En ollut ottanut väkeviä mukaani mökille. Täältä pitäisi kuitenkin ajaa pois illemmalla. Valmistin itselleni yksinkertaista ruokaa: salaattia ja raakamakkaroitu, jotka paistoin takassa. Edes ruoanlaitto ei tuonut minulle enää sellaista iloa kuin aiemmin, mutta tuntui silti hyvältä tehdä jotain. Liekit antoivat makkaroilta miellyttävän savun aromin.

Olin jo hyvän tovin vältellyt Satavaan tuloa. Parempien aikojen muistot lepäsivät täällä raskaina, eikä se tuntunut enää hyvältä. Ei nyt, kun tunsin eläväni oman loppuni aikoja.

Aterian jälkeen oikaisin raukeana sohvalle ja nukahdin lähes välittömästi.

Heräsin siihen, että ulko-oven lukko napsahti auki, mutta en ehtinyt edes nousta ennen kuin kaksi miestä oli jo sohvalla vieressä. He tarttuivat minuun kiinni, ja nyrkki heilahti kohti kasvojani. Ehdin kääntää päätä juuri sopivasti niin, että sain otettua osuman nenän sijaan poskipäähän. Sumuisten havaintojen keskellä huomasin, että ranteisiini pantiin käsiraudat samalla kun kädet väännettiin selän taakse, ei erityisen hellävaraisesti. Sitten minua vietiin kohti ulko-ovea ja sen edessä odottavaa Škoda. Poliiseja? Ehkä. Isoja miehiä armeijajyljäämää myyvän kaupan päällystakeissa. Toinen heistä viskasi minut vatsalleni takapenkille.

”Turpa kiinni ja pidä itsesi matalana, tai lyön uudestaan”, etupenkille istunut mies sanoi.

Närkästyin hieman. En ollut tainnut ehtiä edes perkelettä sanoa viime minuuttien aikana. Aivot alkoivat ehtiä mukaan tilanteeseen. Tein nopean inventaarion. Ylläni oli aamutakki, sen alla pelkät bokserit. Sukat olivat kastuneet. Aamutakin hihassa oli tupakansytytin. Ja se oli siinä. Miesten ylivoima oli kiistaton, eli olisi vain katsottava, mihin tilanne johtaisi. Vaihtoehtoja ei näyttänyt olevan.

”Kyydissä on. Ei, kukaan ei nähnyt. Ripeästi ja siististi meni”, toinen miehistä raportoi puhelimeensa.

Yritin seurata auton liikkeitä. Kaupunkia kohti oltiin selvästi menossa. Sitten ylitettiin silta, ja hieman sen jälkeen menetin käsityksen siitä, missä päin Turkuu olimme. Ei vaikuttanut normaalilta poliisitoiminnalta, eli kyse täytyi olla jostain muusta.

Vihdoin auto pysähtyi ja minut raahattiin ulos. Tunnistin paikan saman tien. Olimme venesatamassa Hirvensalon saaren eteläpuolella. Ei kovinkaan lupaavaa. Ajattelin heti, että ainakin salmi olisi vielä sen verran jäässä, ettei minua heitettäisi Airistolle veneestä. Miehet, ehkä poliisit, raahasivat minut sisälle venehalliin.

Sitten aloin ymmärtää, mistä oli kyse. Hallin seinustalla istui muovituolilla talvitakkiin pukeutunut Kirstinen, sama vittumainen hymy huulillaan kuin aina.

2

”Huomenta, dekkari. Oliko miellyttävät nokoset?” Kirstinen kysyi samalla kun minut istutettiin alas muovituoliin häntä vastapäätä. Palelin. Ulkona oli pirun kylmä, eikä täällä hallissa ollut juuri sen lämpimämpi.

”Tähän asti kyllä”, vastasin ja yritin miettiä, miksi ihmeessä Kirstinen oli minut tänne raahannut. En keksinyt siihen mitään erityistä syytä.

Olin kuullut huhuja, hänestä olisi tulossa todennäköisesti Turun seuraava poliisipäällikkö, kunhan joku nimitettäisiin virkaan. Tasan eivät menneet onnen lahjat: entisen poliisipäällikön kuoltua ketään ei ollut kiinnostanut enää kaivella Kirstisen virkavirheitä, joten mies oli taas uransa huipulla.

Totta kai Kirstinen tiesi, että olin ollut mukana, kun KRP oli yrittänyt kaataa häntä viime kesänä, mutta siitä ei ollut tullut mitään. Niissä kuvioissa en ollut itse enää mukana. Eikä ollut Helenakaan.

”Tässä on vähän teatraalinen meininki. Kai sinä olisit voinut vaan soittaa minulle niin kuin normaali ihminen”, totesin rauhallisesti.

”Et olisi todennäköisesti puhunut kanssani.”

”En.”

Kirstisen nyrkki heilahti puolihuolimattomasti ja osui minua kylkeen. Kipu oli huomattava. Ainoa asia, jota osasin

ajatella koherentisti oli se, että onneksi olin käynyt vessassa ennen nokosia. Se tästä vielä puuttuisi, että laskisin alleni. Tunsin, kuinka kylmyys alkoi käydä varpasiini.

”Huomasin tarvitsevani ulkopuolista apua. Ajattelin jopa maksaa siitä ilosta. Sinun pitäisi olla tyytyväinen ja ehkä jopa vähän asiakaspalveluhenkisempi”, Kirstinen sanoi hyväntuulisesti.

”Kuuntelen”, vastasin ja yritin nostaa jalkojani irti betoni-lattiasta. Se oli hankalaa, koska en voinut ottaa tukea käsistä. Ne olivat käsiraudoissa selän takana.

”Eräs henkilö on kateissa, ja minun pitäisi löytää hänet mahdollisimman nopeasti”, Kirstinen sanoi välinpitämättömän oloisena, mutta sain saman tien sellaisen käsityksen, että tilanne hermostutti häntä.

”Onhan sinulla noita kätyreitä. Ilmeisesti”, vastasin vaivalloisesti. Oli yllättävän vaikea puhuakin. ”Saisikohan nämä käsiraudat pois keskustelun ajaksi?”

”Ei saa. Onhan minulla miehiä, mutta niissä on sellainen ongelma, että ne ovat poliiseja. Tämä on dekkarihomma, jota ei pidä yhdistää minuun millään tavalla.”

Kirstinen oli hetken hiljaa. Ulkoa tuleva tuulenpuuska puski silmiini pölyä. Olo oli tukala ja pahoinvoiva.

”Eräs nainen on kadonnut, ja hänet pitäisi löytää ilman poliisin sotkemista kuvioon. Joten sinä tulit sitten mieleen. Olisit aika lailla täydellinen siihen hommaan. Ratkaisithan osaltasi sen Vuorimiehen jutunkin.”

Nyt oli minun vuoroni olla hetki hiljaa, kun yritin saada aivojani käynnistettyä. Tilanteessa ei ollut ihmeemmin järkeä. Olihan minulla toki hyvä maine alalla, sillä monet etsivät olivat epäilyttäviä ja jokseenkin epäpäteviä. Mutta silti. Kirstinen olisi helposti voinut löytää jonkun muunkin tähän tehtävään, joten taustalla täytyi varmasti olla jotain muuta.

”Entä jos sanon, etten aio pistää tikkua ristiin sinun eteesi?” mongersin.

Kirstinen naurahti. ”Sitten alkaa tapahtua epämiellyttäviä asioita. Ensin tehdään kotietsintää ja katsotaan, mitä kaa-peistasi löytyy. Melkein kaikilla on jotain laitonta kotonaan. Saapa nähdä, onko dekkarilla elinkeinolupaa enää sen jälkeen”, Kirstinen sanoi kohauttaen olkapäitään.

”Se ei ehkä toimi eduksesi”, vastasin mieltien kassillista laittomia aseita, jota säilytin mökilläni. ”Olen hyvinkin lainkuuliainen ihminen noin ylipäätään.”

Kirstinen alkoi turhautua. ”Se on vasta vaihe yksi. Onko minun oikeasti pakko pelata toinenkin kortti tässä kohtaa?”

”Taitaa olla.”

”Vaihe kaksi on se, että ryhdytään tarkastelemaan niitä parin vuoden takaisia tapahtumia Turun sarjahukuttajan epäselvään kohtaloon liittyen. Kävin tapausta läpi silloin, kun minut ylennettiin Mattsonin aikana. Sinun ja ystäväsi Helena Luodon nimet pyörivät sen ympärillä epäilyttävillä tavoilla. Helena teki silloin kummallisia tietopyyntöjä poliisin järjestelmiin. Olen melko varma siitä, että jos ryhdyn kaivelemaan asiaa vähän enemmän, löydän kaikenlaista, mikä liittää teidät molemmat siihen omituiseen tapahtumasarjaan, joka ratkaisi sen jutun.”

”En myönnä yhtään mitään”, vastasin kun en muutakaan keksinyt. Sisuskalujani kylmäsi nyt enemmän kuin varpaitani. Olin ollut suhteellisen varma siitä, ettemme olleet jättäneet omavaltaisesta toiminnastamme sellaisia jälkiä, että niitä voitaisiin käyttää todisteina meitä vastaan. Mutta entä jos Kirstinen olikin löytänyt jotain? Ei minusta ollut niin väliä, mutta en voisi antaa oman jääräpäisyyteni vahingoittaa Helenaa millään tavalla.

”Ei se mitään, en olettanutkaan niin. Uskotko, etten minä pidä sinua tyhmänä? Ainakaan noin ammatillisessa mielessä.

Maanvaiva ja kusipää sinä olet, mutta et lainkaan tyhmä”, Kirstinen sanoi yllättävän rehelliseen sävyyn.

”Olet kova mutta reilu, arvostan.”

”No, tilanne on kuitenkin tämä. Joko otat minulta keissin, ja niin kuin sanoin, en odota sinun tekevän töitä ilmaiseksi. Tai sitten katsotaan, miten syvälle suohon saan sinut ja Helenan sotkettua. Lähinnä Helenan, tietenkä. Vain elossa olevat voivat joutua leivättömän pöydän ääreen. Mietipä sitä hetki.”

Päätin pelata aikaa kasatakseni ajatukset. Kylmyys tuntui hetki hetkeltä murhaavammalta, ja nenä alkoi valua. Sille en voinut tehdä yhtään mitään.

”Saisinko tässä kohtaa nyt käsiraudat pois ja ehkä savukkeen?” kysyin. ”Ajattelen paremmin, kun poltan.”

”Toki. En haluaisi olla tarpeettoman epäkohtelias”, Kirstinen hihitteli ja nousi ylös avatakseen käsiraudat. Olo parani saman tien huomattavasti. Kirstinen tarjosi minulle askistaan Camelin, jonka sain sentään itse syytettyä. Oloa paransi myös se, että pääsin pyyhkimään nenäni ja silmäni aamutakin hihaan. Vaate olisi kuitenkin menossa pesuun tämän jälkeen, joten mitä väliä sillä oli.

”Kerro siitä keissistä sitten. Kuultuani vähän enemmän voin sanoa suoraan, voinko auttaa vaiko en. Minulla on yleensä aika hyvä kyky arvioida, onko jokin tapaus ylipäättään mahdollista ratkaista.”

Kirstinen nyökkäsi. Olin havaitsevinani hänen ilmeessään jonkinlaista epämääräistä kunnioitusta. Nyt pitäisi jotenkin vain selvitä pois tästä tilanteesta, josta en ollut vielä tunti sitten uskonut itseäni löytävän.

”Kyse on nuoresta naisesta nimeltä Irma Lielähti. Tunnetaan sosiaalisessa mediassa lähinnä aliaksella Irina Lavoisier. Asuu Ylioppilaskylässä, tai ainakin asui. Hän on kadonnut jälkiä jättämättä reilu viikko sitten. Olen kiinnostunut paikantamaan hänet, olettaen että hän on elossa. Jos ei ole, ha-

luan saada tiedon siitä, että hän on kuollut”, Kirstinen alusti. Huomasin, että hän oli harjoitellut nämä ilmaisut etukäteen.

Kirstinen ei tosiaan välttämättä tiennyt sitä, että olimme viime kesänä tarkkailleet häntä silloinkin, kun hän oli käyttänyt tätä Irma-Irinaa välittämättä disinformaatiota lehdistölle Halisten lastenmurhien epäilystä. Nainen oli Instagram-malli, pintaliittäjä, influensseri, mitä näitä nyt oli. Todennäköisesti myös Kirstisen tyttöystävä, josta vaimo ja lapset eivät tienneet. Ainakin tiesin nyt enemmän kuin mitä Kirstinen tiesi minun tietävän.

”Selvä. Onko mitään indikaatiota siihen suuntaan, että kyseessä olisi rikos?” kysyin. Koin olevani enemmän omalla maa-perälläni.

”En tiedä, ja se on juuri se ongelma. Irma saattoi olla ongelmassa, joista en tiedä”, Kirstinen sanoi. ”Hommasi on nimenomaan selvittää, että mitä on tapahtunut ja miksi.”

”Et varmaan halua kertoa sitä, miksi haluat tietoja juuri tästä naisesta?”

”Arvasit oikein. En aio kertoa sinulle mitään, mitä sinun ei tarvitse tietää”, Kirstinen vastasi napakasti.

”Se ei ole ongelma. Onko sinulla minkäänlaisia pohjatietoja tai muuta, minkä perusteella voisin työskennellä?”

Kirstinen nyökkäsi helpottuneena. ”Autossani on kirjekuori, jossa on muistio Lielahden viimeisistä tiedetyistä liikkeistä, sekä joitain esineitä, jotka auttavat tutkinnassa ehkä eteenpäin. Saat tutustua niihin rauhassa. Kuoressa on myös kolmen tonnin ennakko.”

”Olit aika varma, että otan homman”, kommentoin ja kaduin sanojani välittömästi. Kirstinen nousi salamannopeasti ylös ja löi minua ohimoon. Tuoli kaatui ja huomasin olevani kyljeläni betonilattialla. Pikkukivet olivat raapineet naamani auki.

”Ei yhtään tuollaista suunsoittoa. Ei mitään Janatuisen minä-olen-tilanteen-herra-paskaa. Ei vittuilua eikä ylimieli-

syyksiä. Sinä teet nyt minulle hommia, ja jollei sinulla ole mitään oikeaa sanottavaa, olet hiljaa”, Kirstinen sanoi ääni jääkylmänä.

”Asia harvinaisen selvä”, mutisin vaikka sisälläni kiehahti. ”Saanko ottaa puhelimella yhteyttä, jos tarvitsee kysyä jotain, mitä saattaisit tietää?”

”Saat. Siellä kuossa on prepaid-liittymän numero. Laitat siihen tekstiviestin, niin soitan takaisin. Älä käytä nimeäni tai mitään muutakaan tunnistettavia tietoja niissä viesteissä”, Kirstinen vastasi ääni jälleen tavanomaisen rentona. ”Vinkinä muuten yhteydenpitoon: sinä ilmoittelet säännöllisesti minulle, missä mennään. En halua soitella sinulle, jos ei ole aivan pakko. Jos minun täytyy alkaa soitella perääsi, sinä et hoida hommiasi. Sitten katsotaan, oletko vielä hyödyllinen minulle. Eiköhän tämä ollut tässä.”

Olin aiheesta hieman eri mieltä, mutten sanonut mitään.

Kirjekuori kädessäni kävelin jokseenkin nolona ylös Linnan-kadulta parkkihallin läpi kotiovelleeni. Kirstisen miehet olivat sentään antaneet kyydin takaisin kotiin. Hirvensalosta olisi ollut pitkä kävelymatka. Oma autoni oli jäänyt mökin pihaan.

Hiekoitushiekka kävi kipeästi jalanpohjiin ja pelkäsin hie-man, saisinko paleltumia. Olin ulkona pelkässä aamutakissani, joka oli pahasti ryvettynyt matkan aikana. Olo oli itsetietoi-nen ja typerä. Pääsin sentään ovikoodilla rappuuni sisään, ja soiteltuani paria ovikelloa alakerran naapurini, pianonvirittä-jä Hakkarainen, suostui soittamaan huoltoyhtiölle puolestani. Minulla ei nimittäin ollut kotiavaimia. Meni varmaankin tun-ti ennen kuin huoltoyhtiön kaveri tuli avaamaan oven ja kir-joitti minulle kahdeksankymppin laskun. Sitten pääsin lopulta sisään asuntooni.

Huuhtelin ensin rikkiäiset jalkani ja katsoin sitten vessan peiliin. Minua katsoi sieltä huomattavan riutuneen näköinen

ihminen, joka ehkä muistutti hiukan minua. Pakotin itseni katsomaan tarkasti tämän kerran. Huulessa oli kuivunutta verta. Jokunen pikkukivi törrötti ihostani ja niiden jättämät haavat kirvelivät. Heitin aamutakin pesukoneeseen ja toivoin, että jos siitä ei enää kalua tulisi, niin toivottavasti sentään aamutakki.

Kaivaessani pinseteillä pikkukiviä poskipäästäni tein päätöksen. Jos se olisi minun vallassani, Kirstinen ei olisi elossa ensi vuonna tähän aikaan.

Yksityisetsivä Janatuinen
ottaa toimeksiannot yleensä
vastaan vain rahan takia.
Tällä kertaa pelissä
on hänen henkensä.

Ylikomisario Kirstinen tahtoo löytää kadonneen heilansa, hinnalla millä hyvänsä. Poliisivoimia ei voi sotkea etsintään, joten mies kiristää avukseen Janatuisen. Hän uhkaa tuhota sekä Janatuisen että tämän ystävän Helenan elämän, jos jäljettämiin hävinnyttä naista ei löydy.

Vastentahtoinen etsivä lähtee seuraamaan sokeri-deittailua harjoittaneen Irinan jälkiä. Tutkinta kuljettaa hänet Turusta Helsinkiin ja kauemmaskin. Veriset todisteet paljastavat, ettei kyse ole vain rakastavaisten riidoista. Mitä nainen pakoilee?

